

Leena Sorvali

Eihän sen näin pitänyt mennä

Eihän sen näin pitänyt mennä

© Leena Sorvali

Ulkoasu: R. Penttinen
Kustantaja: Mediapinta, 2011

ISBN 978-952-235-341-2

Sisällys

Prologi.....	7
Elävä menneisyys.....	9
Nettiyhteys nuoruuden rakastettuun sysäsi muistot kiertoon.....	9
28.8.2008	9
Riku.....	9
28.8.2008 Susa.....	10
29.8.2009 Riku.....	11
29.8.2008 Susa.....	13
2.9.2008 Riku.....	14
2.9.2008 Susa.....	16
4.9.2008 Riku.....	17
5.9.2008 Susa.....	18
5.9.2008 Jaakko	19
6.9.2008 klo 2.46 Susa.....	20
7.9.2008 Riku.....	22
7.9.2008 Susa.....	24
8.9.2008 Riku.....	24
10.9.2008 Susa.....	25
11.9.2008 Riku.....	25
12.9.2008 Susa.....	27
14.9.2008 Riku.....	28
16.9.2008 Susa.....	29
17.9.2008 Riku.....	30
19.9.2008 Susa.....	33
21.9.2008 Riku.....	35
23.9.2008 Susa.....	36
27.9.2008 Riku.....	38
28.9.2008 Susa.....	39
6.10.2008 Riku.....	40
7.10.2008 Susa.....	42
7.10.2008 Riku.....	44

10.10.2008 Susa	45
11.10.2008 Riku	47
12.10.2008 Susa	49
Ympyräteoria	49
Yö	49
15.10.2008 Riku	50
Balladi elokuvasta Klaani	51
26.10.2008 Susa	52
3.11.2008 Riku	53
5.11.2008 Susa	53
Kiitos	54
Isänpäivän aamuna 9.11.2008	55
Riku	55
14.10.2008 Susa	57
18.11.2008 Riku	58
19.11.2008 Susa	59
30.11.2008 Susa	59
10.12.2008 Riku	61
11.12.2008 Susa	62
19.12.2008 Riku	62
20.12.2008 Susa	64
22.12.2008 Ikävä juttu	66
23.12.2008 Riku	66
23.12.2008 Susa	69
2.1.2009 Riku	69
Elämä pelissä – ei voittoa	71
Jaakko	71
Avioliiton alku	74
Mies naisen vaatteissa	77
Toinen nainen	79
Elämä uusiksi	87
Mummun muusi	90
Epilogi	92

Prologi

Kimmokkeen ottaa yhteys nuoruuden rakastettuuni Rikuun sain ystävältäni Soilelta. Olimme Pulkkilanharjulla etsimässä sienä ja muistelimme aikaa, jolloin muutimme yhdessä Lahdesta Helsinkiin. Löysimme kuin ihmeen kaupalla – silloin pääkaupunkiseudulla podettiin ankaraa asuntopulaa – kämpän Munkkisaarenkadulta, vastapäätä Wärtsilän telakkaa. Minä olin onnistunut saamaan työpaikan AC-Mainoksesta ja Soile ravintola Kolmesta Kreivistä.

Olimme tutustuneet Oululaisen leipomossa. Minä myyntiosaston sihteerinä pyrin huolehtimaan siitä, että kauppiaat saivat tietoa leipomon tuotteista ajallaan, Soile puolestaan konsulenttina huolehti tiedon viemisestä tuotteiden lopullisille käyttäjille – maistiaisten kera tietenkin. Meillä molemmilla oli takanamme kariutunut seurustelusuhde. Minun viisivuotisen seurusteluni biologian opiskelijan kanssa katkaisi hänen äitinsä, joka tuli pojastaan mustasukkaiseksi.

Ennen Helsinkiin muuttoani tapasin Jaakon, jonka pikiruskeat silmät tekivät minuun säväyksen. Ne eivät kuitenkaan vaikuttaneet muuttosuunnitelmiini. Mutta Jaakkopa tuli perässä. Pääsi kolmannella yrittämällä oikeustieteelliseen tiedekuntaan, ja otti yhteyttä. Aloimme seurustella kuusikymmenluvun henkeen, väljästi ja vapaasti, toisiamme sitomatta ja sitoutumatta.

Toisena Helsingin kesänämme päätimme Soilen kanssa tehdä yhteisen lomamatkan pohjoiseen. Ensin Soilen isän vieraaksi Rovaniemelle, josta jatkoimme Pyhätunturille. Oli

juhannus ja Pyhätunturilla juhannustanssit. Bändissä bassoa soitti Riku, lääketieteen opiskelija Pohjanmaan lakeuksilta. Sinä juhannusyönä rakastuin toisen kerran elämässäni.

Siellä sienimetsässä Soile kertoi Rikun jääneen leskeksi. Kun minustakin oli tullut leski, ja muistelin, että olimme Rikun kanssa sopineet yhteydenotosta kymmenen vuoden päästä, päätin yrittää löytää hänet ja kysellä kuulumisia. Tosin kymmenen vuoden sijasta oli ehtinyt kulua jo yli neljäkymmentä vuotta.

Elävä menneisyys

Nettiyhteys nuoruuden rakastettuun sysäsi muistot kiertoon.

28.8. 2008

Hei Riku, olin tänään sieniretkellä ystäväni Soilen kanssa. Muistelimme juhannusta vuonna 1966 Pyhätunturilla. Oletko sinä se Riku, joka olit siellä silloin keikalla ja johon rakastuin? Jos olet etsimäni Riku, haluaisin tietää, mitä elämääsi nyt kuuluu. Tervehtien Susa

Riku

Hei Susa, kiva kuulla sinusta. Olen juuri se mies. Tapasimme tosiaan yli neljäkymmentä vuotta sitten Pyhätunturilla juhannuksena. Muistan tapaamisemme oikein hyvin, sehän oli monenlaisten sattumien summa. Erosimme ystävinä ja lupasimme ottaa yhteyttä toisiimme kymmenen vuoden kuluttua. Se taisi jäädä puolin ja toisin yrittämättä. Vaihdan mielelläni ajatuksia ja muistoja sinun kanssasi.

Olin neljännesvuosisadan avioliitossa, josta jäin leskeksi päivälleen kymmenen vuotta sitten. Tutustuin netin kautta

Merjaan, jonka kanssa olen ollut kihloissa viisi vuotta. Tapailimme vain viikonloppuisin. Asun kissani kanssa kahdestaan kerrostalossa Tikkurilassa. Minulla on kaksi poikaa, molemmat jo aikuisia. Olen vielä työelämässä, hoidan ylilääkärin virkaa sairaalan radiologian osastolla. Jään eläkkeelle ensi kuun vaihteessa, mutta jatkan toimeni hoitamista ainakin tämän vuoden loppuun asti.

Nyt kun olen kertonut omista kuulumisistani, on sinun vuorosi kertoa omistasi.

28.8.2008 Susa

Tosi kiva, kun olet se oikea Riku ja että vastasit viestiini. Pyydit minua kertomaan oman elämäni kulusta.

Avioiduin uuden vuoden aattona 1966 Jaakon kanssa, mutta ei siitä mikään hyvä liitto tullut. Sain kaksi tyttärtä, jotka ovat parasta mitä se minulle antoi. Sinnittelin siinä parisuhteessa lähes neljännesvuosisadan, kunnes en jaksanut enää miehen toistuvien naisjuttujen takia.

Muutimme kolmen avioliittovuoden jälkeen Helsingistä Lahteen. Alkuun työskentelin mainostoimistoissa, mutta lasten synnyttyä jäin freelanceriksi. Jaakko löysi jälleen uuden naisen, jota hän sanoi rakastavansa enemmän kuin koskaan ketään. Tunsin elämäni freelancerina epävarmaksi ja perustin kahden kollegani kanssa mainostoimiston. Se menestyi hyvin, mutta lähdin pois toisen yhtiökumppanini epärehellisyyden takia. Sen jälkeen perustin yksin viestintätoimiston, jota pyöritin kymmenen vuotta, kunnes jättäydyin eläkeputkeen. Nyt teen edelleen viestintäalan töitä sillä lailla sopivaan tahtiin, ettei tule stressiä.

Avioeron aikoihin matkustin esikoistyttäreni Jennin kanssa – hänen ylioppilaskirjoituskeväänsään – Kosille, Kreikkaan. Varasin matkan täysin hänen toivomustensa mukaan. Eräänä iltana hän pyysi minua seurakseen discoon, mutta tulikin jo kotvan kuluttua kysymään: – Äiti, saanko minä nyt olla rauhassa?

Oli löytänyt jonkin suklaasilmän sieltä. Niin lähdin yksin takaisin hotelliin, jonka aulassa istui yksinäinen suomalainen mies. Siinä juttellessamme huomasimme ajatuskulkumme sujuvan koko lailla samoja raiteita. Palattuamme takaisin Suomeen ajoimme seitsemän vuoden ajan vuoroviikoin Lahden ja Tammisaaren väliä, kunnes hän jäi eläkkeelle ja muutti Lahteen. Ostimme yhdessä rintamamiestalon. Toissa syksynä hän kuoli syöpään.

Viime kesänä muutin kahden kultaisennoutajani kanssa omakotitalosta kerrostaloon. En tiedä vielä, jäänkö tähän asumaan. Koirat sopeutuivat kerrostaloon minua nopeammin ja paremmin. Pidän itseäni kunnossa lenkkeilemällä koirien kanssa, kuntosalilla, vesijumpassa ja pelaamalla tennistä. Talvella hiihtelen ja uiskentelen avannossa.

29.8.2009 Riku

Jaakkoko oli se mies, josta kerroit, urakehityksestään varma luonnontieteilijä, joka oli päättänyt mennä jonakin itsenäisyyspäivänä omilla ansioillaan presidentinlinnaan?

Olit jo silloin kesällä kuuskytkuus bisnesnainen. Varmaan olit sitä myöhemminkin. Työskentelit dynaamisen liiketoiminnan ytimessä AC-Mainoksessa. Kävimme kerran illalla katsomassa työpaikkaasi. Asiakkaitasi olivat Hobby Hall ja Vademecum. Uskon sinun menestyneen myöhemmissä-

kin liiketoimissasi. Ja olet säilynyt terveenä harrastuksistasi päätellen.

Kerron hieman lisää oman elämäni kulusta. Löysin elämäkumppanikseni Annukan. Hän oli vasta koulutyttö, kun tapasimme Bottalla ylioppilastansseissa. Hän oli tullut sinne serkkunsa ylioppilaskortilla. Liittomme oli sopuisa, olimme samoin ajattelevia. Sitä varjosti ainoastaan se, että hän ei ollut tyytyväinen omaan osaansa kotiäitinä, vaikka itse niin halusikin. Annukka menehtyi äkilliseen aivovaltimon puhkeamiseen.

Elelin poikien kanssa muutaman vuoden hiljakseen rivitalokodissamme. Vanhempi oli jo löytänyt kumppaninsa ja muutti pian pois. Nuorempikin alkoi seurustella ja melkein asua tyttöystävänsä luona. Minä tein paljon töitä ja iltaisin surffailin netissä, jos jaksoin. Sitten tapasin Merjan, joka keikkaili laulaen ja kitaraa soittaen, pienimuotoisesti työpaikkansa intranetistä toimeksiantoja saaden. Hän oli aina halunnut laulaa pianon säestyksellä, ja minä olen sitten säestellyt.

Minun terveydessäni ei ole ollut kehumista. Sairastin sydäninfarktin jo alle viisikymppisenä ja aivoinfarktin kolme vuotta sitten. Molempiin sain liuotushoidon, ja sen ansiosta olen toipunut niistä erinomaisesti.

Viestien vaihtaminen kanssasi on ryöpyttänyt paljon tuoreelta tuntuvia muistoja mieleeni. Löysimme silloin yhteisen aaltopituuden todennäköisesti kirjallisuudesta. Sinä pidit Albert Camus' sta.

29.8.2008 Susa

Tulin juuri Sibeliustalosta Sinfonia Lahden ja lauluyhtye Ra-jattomien Queen-konsertista. Se oli viimeistä tuolia myöten loppuunmyyty. Mahtava konsertti ja tunnelma katossa.

Ja sitten vastauksia kysymyksiisi. Se luonnontieteilijä oli jää-nyt pois kuvioista jo ennen kuin tapasin sinut. Jaakko on ex-aviomieheni. Hän valmistui juristiksi.

Ei minusta koskaan bisnesnaista tullut, vaikka silloin saat-toi siltä näyttääkin. Se maailma ei minua pitemmän päälle kiehtonut.

Ensimmäistä omaa yritystä olin perustamassa siksi, että tunsin elämäni freelancerina turvattomaksi siinä elämäntilan-teessa. Viestintätoimiston perustin avioeron pyörteissä. Mi-nusta tuli samanaikaisesti sekä yksinhuoltaja että yksinyrittä-jä. Hullun rohkeaa, mutta selvisin siitä. Syy tämän yrityksen perustamiseen oli tällä kertaa se, että halusin tehdä töitä, jot-ka eivät sodi omaatuntoani vastaan ja sellaisten asiakkaiden kanssa, joiden arvomaailma on yhteensopiva omani kanssa. Ei se helppoa ollut, eikä sillä rikastunut, mutta tulin sillä toi-meen ja voin henkisesti paremmin.

Se että olen näin hyvässä kunnossa, perustuu säännölliseen liikuntaan ja terveelliseen ruokavalioon. Omalääkäriini mu-kaan kuulun riskiryhmään, sillä sekä omat vanhempani että molemmat isoisäni ovat kuolleet sydän- ja verisuonitauteihin. Minullakin verenpaine on välillä ollut koholla, mutta olen sen ilman lääkitystä saanut aisoihin vähentämällä suolan ja rasvo-jen käytön minimiin ja lisäämällä liikuntaa.

Olen edelleen kirjafriikki, mutta nykyisin niiden lukeminen tahtoo jäädä lomahetkiin. Minulle tulee nykyisin niin valta-vasti infoa joka tuutista, ettei aikaa kirjoille tahdo jäädä. Luen silti paljon, hankin tietoa lehdistä ja netistä.

Tuli tässä mieleeni vielä yksi vanha muisto. Minusta oli vähällä tulla ravintolashown sanoittaja ja käsikirjoittaja. Tiimi oli jo kasassa, mutta sitten sen vetäjä ja pääosan esittäjä kuoli yllättäen. Olisi varmaan ollut hieno kokemus.

2.9.2008 Riku

Kirjoitan tätä töissä, kun sattuu olemaan löysää. Valvon samalla kahdessa huoneessa tekeillä olevia ultraäänitutkimuksia. Nuoret röntgenalalle aikovat lääkärit ovat tekijöinä, mutta tarvitsevat apua silloin tällöin. Nyt syyskuun aikana kaksi nuorta lääkäriä lopettaa täällä ja kaksi uutta aloittaa. Se työllistää minua aluksi aika paljon.

Viikonloppu meni mukavasti Merjan kanssa tavalliseen tapaan. Kävimme talvipuutarhassa kuuntelemaan Sibelius-Akatemian oppilaista koottua Arrows-jousikvartettia. Soittajat olivat huipputaitavia ja Merja haltioissaan. Hänen mielestään viulumusiikki on laulua ilman sanoja. Minä en ole erityisemmin viulumusiikin ystävä, sillä jouduin aikoinaan kuuntelemaan veljeni viuluharjoituksia.

Millainen sinun musiikkimakusi mahtaa olla? Siitä minulla ei lyhyeksi jääneen romanssimme aikana muodostunut käsitystä. En muista, että olisit kertonut soittavasi pianoa tai muuta instrumenttia.

Ravintolashowt olivat tosiaan muodissa seitsemänkymmenluvulla.

Tässä tulee sellaista muisteloa, jonka voit hyvin hypätä yli, sillä on merkitystä vain minulle. Tulin Helsinkiin aloittamaan opinnot keväällä kuuskytneljä. Kesän olin töissä autotehtaalla Södertäljessä. Kesän kuuskytviis kiertelin Los Cumpancheros –nimisen orkesterin kanssa. Kesällä kuuskytkuus soitin Martti Pohjalaisen orkesterissa, silloin olimme keikalla myös Pyhätunturilla.

Kerroit poikaystävästä, joka painosti sinua siinä määrin, että päädyit lähtemään pakoreissulle pohjoiseen. Olit jotenkin ahdistunut siitä huomiosta, jota sait miehiltä osaksesi. Ymmärsin sen olleen tunkeilevaa.

Siinä iässä tytöt ovat tavallisesti samassa kehitysvaiheessa kuin kolme vuotta vanhemmat pojat. Minä olin sinua pari vuotta nuorempi, ja kun lisäämme siihen nuo kolme vuotta, niin olin sinuun verrattuna vielä koulupoika. Et sinä sitä minulle mitenkään osoittanut, päinvastoin, olin ja olen siitä edelleen kovin otettu. Ero näkyi kuitenkin kuin kaivolta kotiin jo kaukaa. Käytökseni oli karkeaa, sinun taas ladylike. Tajusin, ettei meillä ollut aineksia yhteiseen tulevaisuuteen. Annoit kerran kaiken, minkä ymmärsin symboliseksi osoitukseksi.

Otan kohteliaisuutena sen, että hait ensimmäisessä viestissäsi miestä, johon rakastuit. Se kuulostaa vieläkin oikein hyvältä.

Olin silloin kesällä kuuskytkuus pahasti alamaissa. Kaikki siihen astinen tuntui valuneen hiekkaan. Minulla oli iltapiainistin paikka Rivolissa, josta luovuin, kun putosin kurssilta opinnoissa. Sain potkut Los Cumpancheros-orkesterista riitaannuttuani laulusolistin kanssa. Olin tyhjän päällä koko kevätlukukauden. Martti Pohjalaisen ammattilaisbändiin pääsin sattuman kaupalla, kun soitin Martille hieroakseni soitinkauppoja. Siinä bändissä minulla ei ollut mitään oikeaa statusta. Olin vain sivusta napattu bassokitaransoitaja, joka otettiin keikkaputken alkaessa yllättäen poisjääneen oikean basistin sijaiseksi.

Soittokaverini Risto, hän joka eli samanlaisen pienen romanssin ystävättäresi kanssa, oli Sibelius-Akatemian käynyt ammattimuusikko. Hän halveksi kaiken maailman ”peltisepämuusikoita”, jotka veivät ammattilaisilta työtilaisuuksia. Muutoin Risto oli mukava mies, ymmärsin hänen näkökan-

taansa, mutta emme olleet ystäviä emmekä tavanneet sen kesän jälkeen.

Ystävättärelläsi oli viisaan ihmisen katse. Hän suhtautui huumorilla hioutumattomaan käytökseeni, katseli meitä kuin ”Kulkuria ja Kaunotarta”, hyväksyvästi joka tapauksessa.

Tapaamisemme ja tutustumisemme Pyhätunturilla on ollut yksi elämäni kohokohdista. Tunnen vieläkin olevani jotenkin sinulle kiitollisuudenvelassa. Nostit itsetuntoani juuri silloin, kun sitä kovasti tarvitsin.

Nyt tuli pitkä kirje. Saatuaani langanpään auki annoin purkau-tua koko sen muistojen vyyhdin, mikä alkoi kehittyä mieles-säni ensimmäisen viestisi jälkeen.

2.9.2008 Susa

Kiitos pitkästä kirjeestä. Sinulla on mahtava muisti, itse en muista puoliakaan siitä, mitä olet minulle kertonut. Kuiten-kin olet aina pysynyt muistoissani. Olet oikeassa siinä, että olin ahdistunut. Poikaystäväni piiritti minua ja miespuoliset asiakkaat yrittivät lähennellä. Niin nuorena, vasta työelämään tulleena, en tiennyt, miten minun olisi pitänyt toimia.

Sen juhannustapaamisen jälkeen ilmoitin Jaakolle, poikays-tävälleni, että olen rakastunut sinuun. Hän ei kuitenkaan luovuttanut. Jotenkin se meni sitten omia ratojaan niin, että ajau-duin avioliittoon hänen kanssaan.

Siinä olet väärässä, että käytöksesi olisi ollut karkeaa. En minä muista sellaista kokeneeni. En missään vaiheessa. Tun-tuu hyvältä, kun kerrot minun voineen nostaa itsetuntoasi. Etkä ole minulle kiitollisuuden velassa, päinvastoin. On hie-

noa, että voimme nyt näiden vuosikymmenien jälkeen vaihtaa ajatuksiamme.

Kyselit musiikkimaustani. Musiikin suhteen olen kaikkiruokainen. Nuorena kuuntelin lähinnä klassista musiikkia, sain työnantajaltani sarjalipun sinfoniakonsertteihin. Klassisen musiikin lisäksi kuuntelen mielelläni jazzia ja bluesia.

4.9.2008 Riku

Kiva, kun vastasit näin nopeasti. Haluaisin vielä muistella sitä kesää kuuskytkuus. En tahdo oikein päästä siitä irti. Nautin, kun saan elää sen uudelleen tapahtuma tapahtumalta. Yritän pysyä kuitenkin kohtuuden rajoissa.

Muistanet, että olit alun perin aikeissa viettää juhannusaa-ton orkesterimme rumpalin kanssa. Risto ja se rumpali olivat molemmat ammattimuusikoita ja jonkinlaisia kavereitakin. Rumpalin tyttöystävä tulikin yllättäen sinne Pyhätunturille, ja niin meni illan kuvio uusiksi. Minulle avautui varamiehen paikka. Se oli sillä lailla monen sattuman summa.

Muistatko, että olimme yhden illan lapsenvahtina sen taiteilijan kotona, joka oli orkesterimme rumpalin näköinen? Lapsen sänky oli olohuoneessa telkkarin vieressä. Lapsi oli niin totunut meteliin, että nukkui koko illan. Toosaa ei saanutkaan sammuttaa, lapsi olisi voinut herätä hiljaisuuteen.

Muistatko, kun kerran kävit katsomassa minun opiskelijaboksiani Kalliiossa? Se oli sellainen yksiö, johon tuli vain kylmä vesi. Keittiösyvennyksen kaasuliedellä voi keittää vettä pesutarpeiksi. Asuin siinä luokka- ja opiskelukaverini Erkan kanssa, jolle se jäi, kun aikanaan muutin pois.

Muistatko, kun ajoit autoani? Kaikki meni aluksi hyvin, mutta sitten ajoit sen Botnian takana porttikäytävään kääntyäksesi, mutta et osannutkaan enää peruuttaa takaisin. Olit Oululaisessa sihteerinä ollessasi ajanut esimiehesi autoa, mutta ajokokemuksesi oli vielä varsin vähäinen.

Siinä muistoja, ei niitä tarvitse kommentoida. Kun erosimme, laitoin ne varmaan jonnekin pakettiin, josta niitä nyt sitten pursuaa. Olemme eläneet tahoillamme kymmeniä vuosia. Niitä ei kannata yhdessä käsitellä. Pidetään muistot ominamme ainakin toistaiseksi, muutoin emme pääse nykyaikaan olenkaan.

5.9.2008 Susa

En edelleenkään lakkaa ihmettelemästä sinun muistiasi. Minä en muista kuin murto-osia kertomastasi. Minulle ovat olleet tärkeitä tunnelmat. Ne ovat syöpyneet syvälle mieleeni. Minulla ei ole minkäänlaista muistikuvaa mainitsemastasi rumplista. Muistan vain sinut ja tunnelman. Etkä taatusti ollut mikään varamies. Kyllä minä silloin olin ihan tosissani. Rakastuin sinuun enkä ole sitä unohtanut. Elämäni nyt sitten meni kuin ajopuu. Jaakko oli sitkeä, eikä lakannut piirittämästä minua.

Kun Jaakko valmistui oikeustieteellisestä kuuskytyhdeksän, hän lähti vuodeksi Lahteen auskultoimaan. Minun aikomukseni oli matkustaa samaksi ajaksi töihin San Franciscoon. AC-Mainos kuului kansainväliseen ketjuun, jolla oli toimistoja eri puolilla maailmaa. Minut oli jo hyväksytty sinne, mutta vähimmäisvaatimus oli kaksi vuotta.

Pian Lahteen lähtönsä jälkeen Jaakko ilmoitti, että hän haluaisi minunkin muuttavan sinne. Syyksi hän sanoi, että siellä on nainen, josta hän tykkää ihan liikaa. Jouduin tilanteeseen,